

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Ing. E. C.**, bývajúceho v K., zastúpeného JUDr. J. G., advokátom so sídlom K., proti žalovaným **1/ P. S.**, bývajúcemu v K., a **2/ P. L.**, bývajúcej v K., zastúpeným JUDr. P. S., advokátom so sídlom v K., **o vydanie bezdôvodného obohatenia**, vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 23 C 881/1998, o dovolaní žalovaných proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 30. septembra 2010 sp. zn. 4 Co 251/2010, 4 Co 261/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Žalobcovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Žalobou, ktorá bola podaná 27. októbra 1998 na Okresnom súde Košice I, sa obchodná spoločnosť W., s.r.o. so sídlom v H.K. domáhala, aby žalovaným 1/ a 2/ bola uložená povinnosť zaplatiť jej sumu 5 759 167 Sk predstavujúcu bezdôvodné obohatenie oboch žalovaných získané na úkor žalobkyne. Na odôvodnenie žaloby uviedla, že žalovaní sú podieloví spoluvlastníci nehnuteľnosti v H.K., priestory v ktorej prenajali žalobkyni s tým, že nehnuteľnosť uvedie do užívania schopného stavu. Žalovaní 1/ a 2/ nájomnú zmluvu vypovedali predčasne a neuhradili jej všetky prostriedky, ktoré ako nájomníčka vynaložila na zhodnotenie tejto nehnuteľnosti. Podanou žalobou sa preto domáha vrátenia svojich investícií. V priebehu konania W., s.r.o. urobila úkon, ktorým prejavila vôľu postúpiť svoju pohľadávku Ing. E. C..

Okresný súd Košice I rozsudkom z 21. mája 2009 č.k. 23 C 881/1998-501 v spojení s opravným uznesením tohto súdu z 1. júla 2010 č.k. 23 C 881/1998-510 uložil žalovaným 1/ a 2/, aby spoločne a nerozdielne zaplatili žalobcovi do 3 dní 55 785 € s úrokmi z omeškania 17,8 % od 1. novembra 1995 do zaplataenia; zároveň rozhodol, že o trovách rozhodne po právoplatnosti tohto rozsudku. V odôvodnení uviedol, že vychádzal zo znaleckého posudku vyčíslujúceho výšku nájomcom vynaložených investícií do nehnuteľnosti, zohľadnil tiež započítaciu námietku žalovaných a prihliadol aj na amortizáciu nehnuteľností; na zreteľ vzal tiež námietku premlčania vznesenú žalovanými. Takto postupujúc dospel k záveru, že žalobca sa dôvodne domáha zaplataenia predmetnej sumy.

Proti tomuto rozsudku podali odvolanie žalovaní, ktorí žiadali, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, lebo napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu podal vysvetlenie dôvodov, so zreteľom na ktoré zastáva názor, že odvolanie je neopodstatnené. Žiadal napadnuté rozhodnutie v znení opravného uznesenia potvrdiť.

Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 30. septembra 2010 sp. zn. 4 Co 251/2010, 4 Co 261/2010 napadnutý rozsudok (v spojení s opravným uznesením) potvrdil ako vecne správny (§ 219 O.s.p.). V odôvodnení konštatoval neopodstatnenosť odvolacej námietky, podľa ktorej je neplatná dohoda o postúpení pohľadávky W., s.r.o. Ing. E. C.. Podľa názoru odvolacieho súdu žalovaní bezdôvodne tvrdia, že v predmetnej veci nebolo vykonané riadne dokazovanie spisom zn. 1 Km 407/1996 Krajského súdu v Košiciach; tento spis bol totiž pripojený k spisu konajúceho súdu a žalovaní sa mohli oboznámiť s jeho obsahom. Zo spisu je zjavné, že boli vykonané dôkazy vedúce k zisteniu, aký majetok mal úpadca W., s.r.o. Žalovaní majú síce pravdu v tom, že táto obchodná spoločnosť ako úpadca zatajila konanie, ktoré prebieha v prejednávanej veci, a s terajším žalobcom uzatvorila dohodu o postúpení pohľadávky, táto dohoda nie je ale absolútne neplatná (podľa názoru súdu ide o odporovateľný právny úkon). Zo spisu je zjavné, že žalovaní neprihlásili do konkurzu svoju pohľadávku súvisiacu s nájomným a ďalším užívaním nehnuteľnosti po skončení nájmu; dohodu o postúpení pohľadávky ani neodporovali na súde. Túto dohodu treba považovať za platnú, pričom uznesenie o zámene účastníkov bolo vydané v čase, keď ešte W., s.r.o. nebola vymazaná z obchodného registra. Súd prvého stupňa preto rozhodol vecne správne.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalovaní 1/ a 2/ dovolanie. Uviedli, že v konaní im bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) tým, že súd prvého stupňa vykonal dokazovanie spisom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1 K 407/1996 tak, že žalovaní nemali možnosť vyjadriť sa k tomuto dôkazu ani k vykonanému dokazovaniu. V odvolacom konaní nebola zjednaná náprava tohto procesného pochybenia. Možnosť konať pred súdom im bola odňatá aj v dôsledku toho, že rozhodnutia súdov nemajú náležitosti v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. (chýba v nich základné skutkové a právne vymedzenie veci, údaj o tom, ako sa účastníci vyjadrili, vysvetlenie, ktoré skutočnosti a čím boli preukázané, z akých dôkazov súdy vychádzali a k akým skutkovým zisteniam dospeli, úplne absentuje tiež zmienka o tom, aké právne normy súdy aplikovali). Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu neobsahuje relevantné vysvetlenie, prečo neboli dôvodné jednotlivé odvolacie argumenty (napríklad o neplatnosti dohody o postúpení pohľadávky, o tom, že tento úkon sa týkal úplne inej pohľadávky, o začiatku plynutia premlčacej doby a o primeranosti výšky úroku z omeškania); uvedený rozsudok je preto nepreskúmateľný. Z rozhodnutí súdov nevyplýva, ktoré hmotnoprávne ustanovenie aplikovali, podľa všetkého ale spočívajú na aplikácii § 580 a § 581 Občianskeho zákonníka priečiacej sa judikatúre (R 69/1972). Z týchto dôvodov žiadali rozsudok odvolacieho súdu a tiež ním potvrdený rozsudok zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že tento opravný prostriedok žalovaných je neopodstatnený, účelový a iba opakuje ich doterajšie argumenty.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpení advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

1. Dovoláním žalovaných je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. V zmysle ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Dovolanie je tiež prípustné

proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

V prejednávanej veci dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ale proti takému potvrdzujúcemu rozsudku, ktorý nemá znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 3 O.s.p.; najvyšší súd dosiaľ v tejto veci nerozhodoval, preto ani nevyslovil záväzný právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Prípustnosť podaného dovolania preto z § 238 O.s.p. nevyplýva.

2. So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p., ktoré ukladá dovolaciemu súdu povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní, v ktorom došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., sa dovolací súd neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. neboli v dovolaní namietané a v dovolacom konaní ich existencia ani nevyšla najavo. Prípustnosť dovolania žalovaných preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

3. Žalovaní v dovolaní namietajú, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv – vid' napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

4. K tej časti dovolania, v ktorej žalovaní namietajú, že k procesnej vade konania v zmysle § 237 O.s.p. došlo tým, že napadnutý rozsudok je nepreskúmateľný, dovolací súd uvádza, že judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) považuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia za tzv. inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorá prípustnosť dovolania nezakladá (porovnaj napríklad sp. zn. 3 Cdo 50/2014, 3 Cdo 194/2014, 3 Cdo 347/2014, 3 Cdo 476/2014, 3 Cdo 538/2014), ale tiež uznesenia iných senátov najvyššieho súdu (vid' napríklad sp. zn. Právna kvalifikácia nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu nižšieho stupňa ako dôvodu zakladajúceho (iba) tzv. inú vadu konania pritom vyplýva aj z rozhodnutí ďalších senátov najvyššieho súdu (porovnaj napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 ECdo 10/2014, 2 Cdo 137/2010, 4 Cdo 310/2009, 5 Cdo 228/2010, 5 ECdo 86/2013, 7 ECdo 14/2013).

Správnosť takeého nazerania na problematiku nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia a jej dôsledkov potvrdzujú tiež rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (viď rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 184/2010, III. ÚS 184/2011, I. ÚS 264/2011, I. ÚS 141/2011, IV. ÚS 481/2011, III. ÚS 148/2012, IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 208/2012, IV. ÚS 90/2013).

Dovolací súd osobitne poukazuje na to, že ústavný súd v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 konštatoval, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“. V uznesení z 27. marca 2014 sp. zn. IV. ÚS 196/2014 ústavný súd zotrval „na opakovane vyslovenom závere (napr. IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012) o ústavnej udržateľnosti názoru najvyššieho súdu, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.“. Obdobne argumentoval ústavný súd aj v uznesení zo 14. januára 2015 sp. zn. III. ÚS 1/2015.

5. Žalovaní tiež namietajú, že súdy v danom prípade vykonali dokazovanie spisom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1 K 407/1996 v rozpore so zákonom (bez pojednávania a bez toho, aby žalovaným vytvorili možnosť oboznámiť sa s týmto spisom a vyjadriť sa k dokazovaniu vykonanému týmto spisom). Vyslovujú aj pochybnosti, či súdy tento spis mali vôbec k dispozícii.

Procesným oprávnením účastníka konania nepochybne je aj jeho právo byť prítomný na vykonaní dôkazu. Dokazovanie vykonáva súd na pojednávaní. Podľa ustanovenia § 123 O.s.p. sa účastníci majú právo vyjadriť k návrhom na dôkazy a k všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali. Dokazovanie vykonáva súd na pojednávaní (§ 122 ods. 1 O.s.p.). Za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov; pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd (§ 125 O.s.p.). Dôkaz listinou sa vykoná tak, že ju alebo jej časť na pojednávaní predseda senátu prečíta alebo oznámi jej obsah (§ 129 O.s.p.).

O tom, ako v tej – ktorej veci prebiehalo konanie, si dovolací súd môže urobiť obraz len zo spisu. To, ako prebiehalo pojednávanie, môže dovolací súd zistiť zo zápisnice o pojednávaní (§ 40 O.s.p.).

Zo zápisnice z pojednávania uskutočneného 13. novembra 2008 (č.l. 453 - 458 spisu) vyplýva, že súd prvého stupňa na ňom oboznámil obsah spisu Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1 K 407/1996. Obsah tohto spisu bol opätovne oboznámený súdom prvého stupňa na pojednávaní 30. apríla 2009 (viď zápisnicu založenú v spise na č.l. 493 – 496). Žalovaným bola na oboch pojednávaniach vytvorená možnosť vyjadriť sa k takto vykonanému dokazovaniu.

Predmetná námietka žalovaných preto neobstojí.

6. Vyššie (viď 2.) už bolo uvedené, že dovolací súd prihliada na procesné vady konania vymenované v § 237 O.s.p. bez ohľadu na to, či boli alebo neboli v dovolaní namietané.

Najvyšší súd po oboznámení sa s obsahom spisu zistil, že vyjadrenie žalobcu k odvolaniu žalovaných (č.l. 523 spisu), ktoré obsahovalo skutkovú a právnu argumentáciu (jeho vyjadrenie sa týkalo tak správnosti skutkových zistení súdu, ich skutkového posúdenia, ako aj právneho vyhodnotenia skutkových záverov), nebolo žalovaným doručené.

6.1. K dôsledkom procesného postupu súdu, v rámci ktorého nebolo odvolateľovi doručené vyjadrenie opačnej procesnej strany k jeho odvolaniu, senát najvyššieho súdu, ktorý koná a rozhoduje v preskúmvanej veci, zaujal v minulosti svoje právne závery vo viacerých rozhodnutiach vydaných do 13. januára 2015 (viď napríklad sp. zn. 3 Cdo 24/2011, 3 Cdo 23/2011, 3 Cdo 129/2011, 3 Cdo 257/2012, 3 Cdo 258/2012), v ktorých opakovane konštatoval, že ak nejde o prípad uvedený v § 209 ods. 1 druhej vete O.s.p., doručí súd prvého stupňa odvolanie ostatným účastníkom, a ak odvolanie smeruje proti rozhodnutiu vo veci samej, vyzve účastníkov na vyjadrenie k odvolaniu; iná povinnosť mu z týchto ustanovení nevyplýva. Z Občianskeho súdneho poriadku teda nevyplýva povinnosť odvolacieho súdu predložiť druhému účastníkovi konania spätne na zaujatie stanoviska vyjadrenie druhého účastníka konania k opravnému prostriedku. Súd nie je povinný donekonečna udržiavať stav

konfrontácie medzi podaniami účastníkov konania – je iba na jeho posúdení, kde je rozumná hranica takúto konfrontáciu ukončiť (III. ÚS 144/2012, III. ÚS 507/2012, IV. ÚS 19/2012). Pokiaľ má odvolací súd k dispozícii potrebné argumenty, ako aj pri dodržaní dikcie ustanovenia § 209a O.s.p. pristúpi k rozhodnutiu vo veci samej (viď tiež III. ÚS 72/09, IV. ÚS 462/2010, IV. ÚS 19/2012, III. ÚS 296/2011.). Odňatie možnosti pred súdom konať nezakladá teda sama skutočnosť, že odvolateľovi nebolo predložené vyjadrenie druhej procesnej strany k jeho odvolaniu. Obdobné právne závery boli vyslovené aj v ďalších rozhodnutiach najvyššieho súdu (viď napríklad sp. zn. 5 Cdo 40/2012 a 1 Cdo 17/2011). Iný pohľad na realizáciu práva účastníka oboznámiť sa s vyjadrením procesnej protistrany by mohol v praxi znamenať neustály (neprestajne sa opakujúci a nikdy nekončiaci) proces vyjadrovania sa jedného účastníka konania k vyjadreniu druhého účastníka konania; takýto pohľad by mohol mať až znaky prílišného právneho formalizmu, odporujúceho materiálnemu chápaniu princípu právneho štátu.

6.2. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyhlásil 14. novembra 2010 rozsudok vo veci Holub proti Českej republike, ktorým za neprijateľnú označil sťažnosť odôvodňovanú tým, že ústavná sťažnosť Ladislava Holuba bola odmietnutá bez toho, aby mu bola v konaní o nej vytvorená náležitá možnosť oboznámiť sa s vyjadreniami ostatných účastníkov predmetného konania. ESLP tu aplikoval nové kritérium prijateľnosti, v zmysle ktorého vyhlási za neprijateľnú každú individuálnu sťažnosť, pokiaľ sa domnieva, že sťažovateľ neutrpel podstatnú ujmu.

6.3. ESLP vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel ESLP k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia.

6.4. Žalovaní sú v dovolacom konaní zastúpení advokátom. Podľa § 18 ods. 1 veta prvá zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov je advokát

povinný pri výkone advokácie chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta a riadiť sa jeho pokynmi. Ustanovenie § 18 ods. 2 veta prvá tohto zákona ukladá advokátovi povinnosť pri výkone advokácie konať čestne a svedomito, dôsledne využívať všetky právne prostriedky a uplatňovať v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia pokladá za prospešné. Možno preto predpokladať, že advokát v dovolaní opisuje všetky nesprávnosti procesného postupu súdov (majúce podľa jeho právneho názoru potenciál privodiť pre dovolateľa priaznivé rozhodnutie) s vysvetlením, k akej ujme viedli, resp. že podáva plný výpočet dôvodov, so zreteľom na ktoré by mal dovolací súd rozhodnúť v zmysle „petitu“ dovolania.

I keď ustanovenie § 242 ods. 2 veta druhá O.s.p. ukladá dovolaciemu súdu, aby na procesné vady konania uvedené v § 237 O.s.p. prihliadol bez ohľadu na to, či v dovolaní boli alebo neboli uplatnené, predsa len – a osobitne v prípade namietaného odňatia možnosti pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) – treba mať na zreteli, že pri vyhodnocovaní dopadov procesných nesprávností, ktoré vyšli najavo v priebehu dovolacieho konania, nie je obsah dovolania bezvýznamný. Ide o to, že slovo „neprihliada“ vyjadruje objektívnu stránku prístupu dovolaciemu súdu k procesným vadám odvolacieho konania, obsah dovolania ale sprístupňuje dovolaciemu súdu dovolateľov subjektívny pohľad na správnosť postupu súdov a vysvetľuje, či a v akom rozsahu dovolateľ sám vníma niektorý aspekt postupu súdu ako okolnosť zakladajúcu ujmu na jeho procesných oprávneniach. Dovolanie, jeho obsah a v ňom zvolené formulácie a uvedené argumenty sú podkladom, na ktorom dovolací súd posudzuje, či procesnú vadu konania, ktorá vyšla v dovolacom konaní najavo, dovolateľ vôbec vníma ako ujmu na svojich právach účastníka občianskeho súdneho konania. Občiansky súdny poriadok dovolaciemu súdu neukladá, aby dovolateľovi ako ujmu „nanucoval“ to, čo dovolateľ sám za ujmu neoznačil. Ak ani s odstupom času (v prebiehajúcom dovolacom konaní) dovolateľ s úmyslom dosiahnuť pre neho priaznivejšie rozhodnutie nepoukazuje na určitý procesný postup súdu a neoznačuje ho za negatívnu okolnosť procedúry prejednávania jeho veci spôsobujúcu mu ujmu na jeho právach, je dôvodný predpoklad, že dovolateľ tento postup súdu nepovažuje za významný.

Povinnosť prihliadať na určitú procesnú vadu konania ešte neznamená, že dovolací súd musí vždy, bez zreteľa na individuálne okolnosti, priznať takejto vade relevanciu najvyššieho stupňa vedúcu až k záveru o potrebe zrušiť napadnuté rozhodnutie.

6.5. Dovolatelia mali v dovolacom konaní vytvorenú procesnú možnosť poukázať aj na to, že im nebolo doručené vyjadrenie žalobcu k ich odvolaniu, a vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré zastávajú názor, že im tým súd spôsobil podstatnú ujmu na ich procesných právach. Procesný postup, na ktorý sa vzťahujú body 6.1. až 6.3. odôvodnenia tohto uznesenia najvyššieho súdu, ale dovolatelia v dovolaní ani len nespomenuli.

Ak protistrana doručila súdu také vyjadrenie k odvolaniu, ktoré bolo formulované ako skutková a právna argumentácia, súd ale jej vyjadrenie nezaslal na vedomie odvolateľovi, ide v zmysle toho, čo vyplýva z rozsudku ESLP vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, o procesnú nesprávnosť zasahujúcu do práva na spravodlivý súdny proces. Avšak skutočnosť, že odvolateľ na túto nesprávnosť vo svojom dovolaní ani len popisne nepoukázal (i keď bol zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom), vedie dovolací súd k záveru, že dovolateľ túto nesprávnosť a jej procesné dôsledky vôbec nevníma ako ujmu (a už v nijakom prípade ako podstatnú ujmu) na svojich procesných právach (k tomu viď už spomenutý rozsudok ESLP vo veci Holub proti Českej republike).

V okolnostiach preskúmvanej veci dospel preto dovolací súd k záveru, že i keď žalovaným nebolo doručené vyjadrenie žalobcu k odvolaniu žalovaných, nemalo to za následok odňatie možnosti žalovaných pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

7. Vzhľadom na to, že dovolanie žalovaných nie je podľa § 238 O.s.p. prípustné, nepreukázaná bola žalovanými tvrdená procesná vada uvedená v § 237 písm. f/ O.s.p. a v dovolacom konaní nevyšli najavo ani iné vady uvedené v § 237 O.s.p., dovolací súd odmietol dovolanie žalovaných 1/ a 2/ ako procesne neprípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovaným, ktorí úspech nemali (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd nepriznal žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodal návrh na jej priznanie (§ 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s ustanovením § 243b ods. 5 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 10. septembra 2015

JUDr. E. F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková